

VOJENSKÉ ROZHLEDY

ROČNÍK XI.

ČÍSLO 7.—8.

Major A. R. HARTMAN:

In memoriam

škt. pol. pilota letce IngC. Františka Malkovského.

Vyšší postavy, hrdého držení hlavy, klidného, pozorného a pronikavého pohledu světlemodrých očí, sporých, leč ušlechtilých pohybů, harmonického, podmanivého hlasu a zdrženlivého, však dobrosrdečného úsměvu — taková byla tělesná schránka největšího z našich popřevratových letců, jehož neočekávaná smrt bolestně zasáhla nejen všechny příslušníky našeho letectva, nejen celou armádu, ale i doslova celý národ, jehož byl škt. Malkovský takovým miláčkem, že mu přiřknul hrdý název „krále vzduchu“.

Ale z tohoto těla, tak šťastně vyjadřujícího vnější ideál muže a letce, ideál hrdiny dvacátého století, magickou silou působila a každého si podmaňovala jeho duše, promlouvající z jeho zraků a vyjadřující se v jeho způsobu jednání, v jeho skutcích i v jeho pracovním úsilí. Neboť škt. Malkovský byl tím, co nazýváme osobností. Mimořádnou osobností v nejkrásnějším toho smyslu slova. Velkou osobností, která vynikala ostře nad průměr a způsobovala, že každý, kdo s ním přišel do styku, odnášel si dojem nezapomenutelný.

Byl pýchou a velikou nadějí našeho vojenského letectví, jehož větší cti a slávě věnoval veškeré své úsilí. Svoje povolání letce miloval, svoje povinnosti důstojníka bral s nesmírnou vážností a přísností, a s největší energií pracoval neustále na svém vlastním zdokonalování. Takřka matematicky a s neúprosnou autokritikou stavěl sebe sama i zvětšoval svoje znalosti a schopnosti, takže se záhy stal vzorem důstojníka-letce. A právě v té chvíli, kdy se před ním otvírá nejslibnější dráha úspěchu, ve chvíli, kdy počíná požíhati plody svého dlouholetého úsilí, osud, jenž tak rád mate lidské plány, zasahuje do této dráhy — tak nadějně stoupající k výšinám — a ukončuje násilně pozemský život jasného sokola.

Neuvěřitelná zvěst rozlétla se na všechny strany dne 8. června z Karlových Varů a ponořila do hlubokého zármutku kde koho. Toho dne konal se zde na novém letišti letecký den, pořádaný oddělkou Masarykovy letecké ligy. Slétli se sem letci domácí a cizí, aby před mezinárodním obecnstvem předvedli ukázky svého umění. Ale největší zájem soustředil se na vystoupení velikého mistra vzduchu, jehož předcházela již světová pověst, škt. Malkovského. Čviky, jež musí ovládati vojenský letec, aby mohl úspěšně bojovati ve vzduchu a pro něž tak nevhodně se vžil název „letecká akrobacie“, přivedl tento muž k takové dokonalosti a v takovou soustavu, že na každém veřejném vystoupení, na němž občanstvo mělo příležitost seznamovati se s výsledky výcviku ve vojenském letectvu, přiváděl diváky přímo v nepříčetné nadšení.

Tak tomu bylo i v Karlových Varech. Podle souhlasného vyprávění všech, kdo Malkovského častokráte viděli, překonával ten-

tokrát sama sebe. Provedl celý svůj bohatý program, z něhož vždy nejvíce poutal jeho dlouhý let na zádech, v kteréžto poloze dovedl dělati i zatáčky. Dále dvojnásobný přemet (looping), rozmarň „shimmy“, furore budící střemhlavý let až těsně k zemi a elegantní „vyplavání“ z této nebezpečné situace, když již letoun takřka se dotýkal země, konečně „vývrtka“ prováděná až do samé blízkosti půdy — ta vývrtka, jež se mu naposled stala osudnou.

Je těžko rozsouditi, co bylo příčinou, že letec tak rutinovaný po vyčerpání celého programu a v okamžiku, kdy vlastně již přistával, odhadnul špatně výšku a z posledního obratu vývrtky vyrovnal stroj jen na polovic a pod šikmým úhlem udeřil do země. Snad byl již příliš unaven namáhavým letem i horkem panujícím toho dne, snad mu na okamžik vypověděly smysly poslušnost. Ale ten okamžik byl osudný pro „rudého ďábla“, jak se zvala jeho „mašina“, jeho stíhačka typu BH-21 — a ještě osudnější pro samého letce, jehož zhmožděné a přetlučené tělo vyneseno z trosk...

Tak zahynul ten, který tak mnoho ještě mohl vykonati. Zemřel mlád — necelých třiatřicet let. Narodil se v Bystřici u Benešova 5. prosince 1897, jako syn četnického strážmistra. Za války jako maturant narukoval 16. srpna 1915 k střeleckému pluku č. 10. Absolvoval důstojnickou školu a odešel v květnu 1916 do pole k domobraneckému pluku č. 6. Byl raněn u Brodů, léčil se v Benešově. Po uzdravení v červnu 1917 přišel na albánskou frontu, kde setrval až do uzavření příměří. V roce 1919 byl jmenován nadporučíkem. Setríváje v činné službě, studoval zároveň na vysoké škole technické obor strojího a elektrotechnického inženýrství, kde složil I. státní zkoušku. V roce 1920 byl přidělen k letectvu, čímž se splnila jeho dávná tužba. V roce 1921 absolvoval s výborným prospěchem pozorovatelský kurs a působil ihned jako učitel v učilišti pro letectvo, přednášeje pěchotní posílání letce a fotogrametrii. V roce 1922 ukončil pilotní výcvik a 1. prosince téhož roku jmenován polním pilotem letcem. V roce 1924 byl v leteckém střeleckém kursu v Cazaux ve Francii, v r. 1925 dokončil pilotní výcvik stíhací a v roce 1927 prošel kursem nočního létání. Kurs velitelů letek v roce 1928 absolvoval jako první. V poslední době byl přidělen vesměs v Praze, u leteckého pluku 1, kde velel letce.

Přes to, že škpt. Malkovský byl všestranně vynikajícím důstojníkem, jeho hlavní význam tkvěl v jeho suverením ovládnutí letounu. Umění pilotní přivedl k takové dokonalosti, jako nikdo před ním u nás a právem byl počítán mezi několik málo špiček světového letectví. K svému umění vypracoval se pozornáhlou a houževnatě, nevynikaje s počátku zvláště nad průměr. Jenom své úžasné energii a promyšlené sebevýchově vděčil za úspěchy, kterých později dosáhl. Léta 1927—30 znamenají zenit jeho činnosti.

V srpnu 1927 účastnil se mezinárodního leteckého meetingu v Curychu jako člen závodního družstva československého. Na letounu Avia BH-22 již tehdy upozornil na sebe skvěle propracovanou akrobacií. A již v říjnu téhož roku jest delegován našim Aeroklubem jako jeden z neutrálních soudců, kteří v Berlíně rozhodovali v závodě letecké akrobacie, konaném mezi Francouzem Do-retem a Němcem Fischrem. V dubnu 1928 vykonal propagační let do Švýcar, kde v různých městech předváděl sportovní letoun Avia BH-11. Sklidil zde ohromný úspěch a jeho stroj zván „klenot vzduchu“. V roce 1929 navštívil Paříž, kde před čelnými representanty

francouzského letectví předváděl moderní naši stíhačku Avii BH-33. Svoji brilantní leteckou rutinou oslnil tehdy Paříž a přivedl v nadšení veřejný tisk i odborníky. S týmž strojem byl v létě téhož roku v Athénách, kde jej rovněž předváděl odborníkům a kde se utkal se samotným Dorettem. Hned poté účastnil se závodů kolem Malé Dohody a Polska, jako člen našeho závodního teamu. Bohužel, prvního dne hlavního závodu dostal se nad územím naší republiky do téže bouřlivé smršti, která se stala osudnou kpt. Soukupovi a přistál z nouze, při čemž havaroval, takže závodů nedokončil.

Svoje mistrovské umění měl příležitost ukázati zhusta na různých leteckých dnech, pro něž jména Malkovského mělo neodolatelnou přitažlivost. K svým výkonům měl speciální letoun, seriovou vojenskou stíhačku BH-21, upravenou podle jeho instrukcí a natřenou rudou barvou. Nezapomenutelné je jeho vystoupení na loňských armádních závodech v červnu, na leteckém meetingu v Mariánských Lázních, kde měl za soupeře Němce Stöhra, a koncem září při sletu afileovaných Aeroklubů na pražském letišti, kdy ho Praha viděla naposledy. Naposledy vůbec ukázal se zdarem své umění na leteckém dni v Brně dne 25. května letošního roku. Pak už následovaly jen nešťastné Karlovy Vary...

Nesčetné byly počty a vyznamenání, kterých se škpt. Malkovskému dostalo za jeho svrchovaně odvážné, leč matematicky přesné výkony. Měl řadu čestných pilotních odznaků cizích, řád rumunský a polský a přijat byl v audienci nejen předsedou vlády Udržalem, nýbrž i presidentem republiky T. G. Masarykem. Svaz letců věnoval mu jako čestný dar skvěle vypravený letecký kordík a Aeroklub RČS. čestnou vlajku.

Škpt. Malkovský je dnes již mužem historie. Sluší se právem, aby nebyl zapomenut nikým, kdo bude psáti dějiny prvních let letectví naší republiky. Ale je dnes již také mužem legendy. Tak je to vždy s lidmi, jejichž život a skutky působí mocně na fantasmii širokých vrstev. Fantasmie obestírá již dnes jeho život a především nepochopitelné mysterium jeho náhlého skonu. Neboť příliš bohatě žil a příliš dramaticky shasl ten, jenž dnes tak tiše odpočívá na klidném benešovském hřbitůvku...

Generál Emil LINHART:

Palba pěchoty v útoku.

Část I.

Všeobecné poznámky.

Palba pěchoty v útoku je stále problém dosti choulostivý. Po skončení světové války bylo o něm hodně debatováno, ještě více napsáno, ale nedošlo se k jednotnému názoru, neboť válečné zkušenosti nejsou zde tak bohaté, jako o použití kulometů v obraně.

Zkušenosti získané v posícní válce nedají se jen tak beze všeho aplikovati na válku pohybnou, na útok ve volném terénu nebo na zběžně opevněnou posíci. V posícní válce stály strany proti sobě mnoho neděl, měsíců, ba i let, znaly přesně terén, jakož i protivníkovu organizaci, sestavu, umístění jeho zbraní atd.